

Med referenti, ki jih še nisem omenil, sta še dva, slovenski publiko dobro znana avstrijska zgodovinarja. Karl Stuhlpfarrer (Dunaj) je svoj referat: Južna Tirolska in anšlus, prebral, Hanns Haas (Salzburg) pa je svojega: Aneksija Avstrije 1938 in njen pomen za sistem kolektivne varnosti, samo poslal. Zato moremo le za prvega zapisati, da je avtor temeljito predstavil naslovno problematiko, kakor jo je obdelal v obsežni, dvodelni monografiji z naslovom »Umsiedlung Südtirol« (Wien 1985). Lista referentov je bila zaključena z dvema referentoma, ki sta obdelala časopisne odmeve na anšlus. Susanne Miller (Bonn) je spregovorila o nemškem emigrantskem tisku in aneksiji Avstrije, Paul Pasteur (Le Havre) pa o časopisu »Populaire« in drugem socialističnem tisku ter anšlusu. Oba deskriptivna referata bosta lahko koristna specialistom.

Simpozij je bil zasnovan široko. Sodelujočim ni bilo niti za trenutek »dolčas«, med drugim tudi zato ne, ker je bil aktivni udeleženec (ne pa referent) belgijski zgodovinar George Gorielly. Ta je ustvarjal vtis, da se spozna na vse teme, ki se jih je simpozij dotaknil, saj je imel malodane k vsakemu referatu kaj dodati ali pripomniti. Največkrat je šlo za obrobne zadeve, ki niso imele neposredne zveze z referatom ali temo, velikokrat pa je s svojimi konservativno obarvanimi intervencijami, karakterističnimi po pomanjkanju takta, razburjal poslušalstvo.

Kljub široki zasnovanosti, kar gre zelo pohvaliti, pa je treba pritegniti zgodovinarju iz NDR Pätzoldu, ki je napol v šali dejal, da prisostvuje »družinskemu sporu«. Če v družino štejemo vse nemškogovoreče udeležence, potem bo to še posebej držalo, ne da bi imeli vsi ostali občutek manjvrednosti. Vsi udeleženci smo bili mnenja, da je simpozij v celoti uspel ter da bi kazalo takšna srečanja gojiti tudi v drugih državah.

Referati in diskusija bodo (tako zagotavljajo organizatorji) objavljeni v nemškem in francoskem jeziku še v letošnjem letu.

Dušan Nečak

POROČILO O DELU »SEKCIJE MLADIH ZGODOVINARJEV«

Solsko leto 1987/88 je prineslo novost na področju izobraževanja študentov zgodovine. Na pobudo Eme Umekove in Ignacija Vojeta se je namreč ustanovila t. i. »Sekcija mladih zgodovinarjev«, ki predstavlja neobvezno obliko udejstvovanja študentov na področju širjenja polja zgodovinarjeve razgledanosti. Zamisel je zgrajena na dejstvu, da je arhiv z gradivom, ki ga hrani, temelj zgodovinarjevega dela. Neformalna skupina nekaterih študentov in profesorjev se je tako sestajala dvakrat mesečno v prostorih Arhiva Slovenije. Preko tovrstne oblike sestajanja se je skušala uresničiti želja po tesnejši povezanosti oddelka za zgodovino z arhivom.

Kot osnovno gradivo smo si izbrali testamente, ki predstavljajo izjemno bogat in še vedno zelo aktualen vir, saj so mu zgodovinarji, pa tudi drugi (npr. etnologi), do sedaj posvečali še premalo pozornosti. Arhiv nam je nudil možnost direktnega stika z dokumenti, kar v rednem študijskem procesu lahko pogrešamo. Kot smo ugotovili, se testamenti ne kitiijo samo z obilnimi podatki o materialni kulturi tedanjih ljudi, temveč so hkrati tudi polni pričevanj o duhovnem življenju. Nenazadnje izražajo različne raziskave, kot npr. odnos človeka do smrti, ki ga lahko razberemo iz določil poslednje volje. Iz njih lahko sklepamo na finančno ali posestno moč testatorja, med dediči pa lahko razkrivamo socialno strukturo, odnose v družini, položaj ženske itd.

Sestajati smo se začeli v decembru 1987. Zaradi različnih ovir smo se žal uspeli sestati samo sedemkrat. Na teh sedmih srečanjih smo spoznali različne vrste testamentov. Njih specifične lastnosti so bile pogojene, kot smo ugotovili, z značilnostmi področja, kjer je testament nastal, kot tudi od testatorja in njegovega položaja v socialni strukturi.

V sklopu teh sestajanj smo se srečali z različnimi temami, povezanimi s testamenti. Ignacij Voje nam je predstavil fond testamentov, ki jih hrani Dubrovniški arhiv, hkrati pa je obogatil svoje predavanje z analizo dveh testamentov, značilnih za to področje. Ema Umek je vodila delo skupine kar štirikrat, za kar se ji na tem mestu še enkrat najlepše zahvaljujemo. Prvič nas je seznanila s testamenti v notranjosti in s fondi, kjer lahko zgodovinar te testamente poišče, hkrati pa smo z analizo konkretnih primerov lahko ugotovili, kaj je moč pričakovati od podatkov, ki nam jih ti dokumenti nudijo. Na drugem srečanju smo spoznali testament Michelangela Zoisa in ugotavljali razlike med plemiškim in meščanskim testamentom. Na tem srečanju smo zaključili, da so zelo pomemben vir tudi zapuščinski inventarji, zato smo naslednjč obdelali še inventar M. Zoisa. Na zadnjem srečanju nam je Ema Umek predsta-

vila še rustikalne testamente iz okolice Podčetrška, ki so sicer po obsegu skromnejši, a kljub temu zelo bogat vir za raziskovanje vsakdanjega življenja, ki se mu ne bi smeli upirati oziroma izogibati tako zgodovinarji kot etnologi. Naši prošnjiki se je odzval tudi Ferdo Gestrin in nam predstavil značilnosti piranskih testamentov, ki se po svojih formulah razlikujejo od testamentov, nastalih v notranjosti slovenskega ozemlja. France Martin Dolinar je pripravil predavanje o testamentu škofa Janeza Karla Herbersteina in s tem usmeril razmišljanje tudi na področje cerkvene zgodovine.

Vsa srečanja je spremljala živahna diskusija, ki je odpirala pogled na nekatere probleme, značilne za dobo nastanka testamenta, hkrati pa je vsem prisotnim omogočala, da izrazijo svoje poglede na zgodovino, ki bi jo lahko pisali na podlagi testamentov. Zaključimo lahko, da je tovrstna oblika sestajanja in hkrati izobraževanja izredno ploden način dodatnega udejstvovanja zgodovinarjev, saj nenazadnje opozarja na dejstvo, ki je bilo dosedaj žal puščeno preveč ob strani, na tesno povezanost zgodovinarja z viri, ki je sam študij zgodovine v zadostni meri ne omogoča. Zato smo sklenili, da bomo takšno obliko neformalnega sestajanja, ki nam omogoča bližino z dokumenti, v bodočnosti še nadaljevali.

Andrej Studen
Bojan Balkovec

ZBIRKA ZGODOVINSKEGA CASOPISA

Na upravi Zgodovinskega časopisa (YU-61000 Ljubljana, Aškerčeva 12, tel. (061) 332 611, int. 210) lahko naročite naslednje zvezke knjižne zbirke ZC:

1. Edvard Kardelj-Sperans in slovensko zgodovinopisje. Ljubljana 1980, 44 strani. — 800 din

Zbornik objavlja predvsem gradivo z izrednega občnega zbora Zgodovinskega društva za Slovenijo (2. marca 1979) ob štiridesetletnici izida knjige Edvarda Kardelja-Speransa »Razvoj slovenskega narodnega vprašanja«. Gradivo je izšlo kot separaten odtis iz »Zgodovinskega časopisa«, št. 4/1979.

2. Franc Sebnanič: Solnik in domoljub Adam Farkaš (1730—1786). Ljubljana 1982, 24 strani. — 600 din

Razprava o doslej skoraj nepoznanem zaslužnem prekmurskem protestantskem učenjaku in rektorju šopronskega liceja je izšla kot separata publikacija — ponatis iz »Zgodovinskega časopisa«, št. 1-2/1981.

3. Zgodovina denarstva in bančništva na Slovenskem. Posvetovanje ob štiridesetletnici Denarnega zavoda Slovenije, Ljubljana, 11. in 12. decembra 1984. Ljubljana 1987, 134 strani. — 3600 din

Zbornik objavlja 15 razprav o denarstvu, bančništvu, zaslužkih, cenah in življenjskih stroških na Slovenskem od antike do obdobja po drugi svetovni vojni. Večina razprav je bila objavljenih v »Zgodovinskem časopisu« od številke 3/1984 do 4/1986; novo je v zborniku med drugim tudi slikovno gradivo.

4. Dušan Kos: Bela krajina v poznem srednjem veku. Ljubljana 1987, 76 strani. — 4000 din

Razprava o srednjeveški zgodovini Bele krajine (politične, upravne, cerkvene razmere, plemstvo, gospostva, mesta, agrarna kolonizacija). Separatna publikacija — ponatis iz »Zgodovinskega časopisa«, št. 2 in 3/1987.

Na navedene cene veljajo običajni popusti za člane slovenskih zgodovinskih in muzejskih društev ter za študente.